

Sygn. akt II Ca 625/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman
Sędziowie	SSO Dariusz Mizera SSR del. Mariusz Kubiczek (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa M. N.

przeciwko małoletniemu K. N. reprezentowanemu przez przedstawicielkę ustawową E. N.

o wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 30 lipca 2013 roku, sygn. akt III RC 183/13

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Trybunalskim do ponownego rozpoznania pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu za instancję odwoławczą.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt. II Ca 625/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 lipca 2013 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. po rozpoznaniu sprawy z powództwa M. N. przeciwko K. N. reprezentowanemu przez przedstawicielkę ustawową E. N. o wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego;

1. oddalił powództwo;
2. przejął nieuiszczone koszty sądowe na rachunek Skarbu Państwa;
3. zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami .

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

Ugodą zawartą przed Sądem Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie sygn. akt I C 1783/09 ustalono w trybie zabezpieczenia alimenty od powoda M. N. na rzecz jego małoletniego syna K. N. w kwocie po 250,00 zł. miesięcznie.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 28 października 2010 roku w sprawie sygn. akt I C 1783/09 zasądzono alimenty od powoda M. N. na rzecz jego małoletniego syna K. N. w kwocie po 300,00 zł. miesięcznie. Wyrok uprawomocnił się w dniu 23 marca 2011 roku.

Powód M. N. początkowo regularnie płacił alimenty na rzecz syna zgodnie z zabezpieczeniem. Następnie od 23 marca 2011 roku zaczął przekazywać kwoty alimentów według własnego uznania, a ostatecznie zaprzestał ich uiszczania, co skutkowało złożeniem przez E. N. w dniu 26 kwietnia 2011 roku wniosku o egzekucję alimentów do komornika. Komornik w sprawie sygn. akt II Kmp 36/11 podjął egzekucję świadczeń alimentacyjnych na rzecz uprawnionego - zaległych za okres od 23 marca 2011 roku do 31 marca 2011 roku i bieżących od 1 kwietnia 2011 roku. Nadto E. N. złożyła zawiadomienie o uchylaniu się M. N. od alimentacji małoletniego syna. Sprawa zakończyła się umorzeniem dochodzenia.

Powód M. N. złożył doniesienie o niekorzystnym rozporządzeniu mieniem w kwocie 10.000,00 zł. i 8.000,00 zł. przez E. N.. W sprawie 2 Ds 2180/11 umorzono dochodzenie, zaś w sprawie 2 Ds 1903/11 odmówiono wszczęcia dochodzenia.

Powód M. N. twierdzi, że w dniu 5 maja 2010 roku przekazał E. N. kwotę 10.000,00 zł., a następnie 19 maja 2010 roku kwotę 8.000,00 zł. Przekazanie pieniędzy nastąpiło w obecności świadków. Matka dziecka pokwitowała otrzymanie pieniędzy w zeszycie, gdzie podpisywała kontakty. Kwota ta miała zostać przeznaczona, na remont mieszkania. Strony umówiły się nadto, że zostanie ona zaliczona w całości na poczet przyszłych alimentów na rzecz małoletniego.

E. N. zaprzecza twierdzeniom powoda, podnosząc, że nie otrzymała ona od zobowiązanego żadnych kwot pieniędzy. Poza tym podniosła, że M. N. zawsze płacił alimenty przekazem pocztowym i niezrozumiałym dla niej pozostaje dlaczego tak duże kwoty miałyby zostać wypłacone osobiście do jej rąk. Zaprzecza twierdzeniom, że kwitowała pobranie 18.000,00 zł. na poczet alimentów. Podnosi, że kwitowała jedynie odbycie kontaktów ojca z synem. Zaprzecza, aby strony zawierały jakiegokolwiek umowy w przedmiocie alimentów.

Sąd Rejonowy zważył, iż żądanie powoda M. N. ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletniego pozwanego K. N. w kwocie po 300,00 zł. za okres 60 miesięcy jest nieuzasadnione i na uwzględnienie nie zasługuje.

Art. 138 krio stanowi, że w razie zmiany stosunków można wnosić o zmianę zakresu obowiązku alimentacyjnego.

Zmiana orzeczenia może polegać zarówno na zmianie wysokości wypłacanych alimentów, jak i na orzeczeniu wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego. Przez zmianę stosunków rozumieć należy wszelkie zmiany w statusie ekonomicznym stron powodujące podwyższenie, obniżenie lub wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego.

W sprawie niniejszej, alimenty na rzecz uprawnionego ustalone ostatni raz były wyrokiem rozwodowym z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie sygn. akt I C 1783/ w kwocie po 300,00 zł. miesięcznie. Powód M. N. nie przedstawił żadnych dowodów, aby spełnił świadczenie alimentacyjne zgodnie z tytułem egzekucyjnym na rzecz uprawnionego za okres 60 miesięcy, a tym samym, aby roszczenie strony pozwanej wygasło. Przede wszystkim podnieść należy, iż zgodnie z treścią art. 128 krio pod pojęciem obowiązku alimentacyjnego należy rozumieć obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby środków wychowania. Nadto z treści art. 133 krio wynika, że rodzice zobowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka o ile nie ma ono dochodów, aby pokryć koszty utrzymania i wychowania. Poza tym z treści art. 135 krio wynika, że zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego. Oznacza to, że alimenty służą określonej osobie na zaspokojenie jej określonych potrzeb, zapewnieniu bieżących środków na przeżycie - ubranie, wyżywienie, kształcenie, wypoczynek. W uchwale Pełnego Składu Izby

Cywilnej i Administracyjnej Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/86, OSNP 1988, nr 4, poz. 42., czytamy, że „... Stosownie do tej dyrektywy rodzice w zależności od swych możliwości są obowiązani zapewnić dziecku środki do zaspokojenia zarówno jego potrzeb fizycznych - wyżywienia, mieszkania, odzieży, higieny osobistej, leczenia w razie choroby - jak i duchowych - kulturalnych, także środki wychowania - kształcenia ogólnego, zawodowego - według zdolności, dostarczania rozrywek i wypoczynku...”.

Alimenty zatem pełnią określoną funkcję, która nie może być odmiennie kształtowana przez rodziców dziecka. Nie mogą oni dowolnie ustalać na co przeznaczyć świadczenia alimentacyjne. W świetle powyższego zatem nie można podzielić stanowiska powoda, że strony skutecznie umówiły się, że wypłaci on matce dziecka określoną kwotę pieniędzy z góry, w czasie, gdy alimenty nie zostały jeszcze prawomocnie ustalone, ona zaś przeprowadzi za te pieniądze bliżej nieokreślony remont mieszkania, a co w przyszłości zaliczone zostanie na poczet kosztów utrzymania dziecka. Takie porozumienie między stronami jest niezgodne z prawem - przepisami dotyczącymi obowiązku alimentacyjnego i nie może w związku z tym podlegać skutecznej ochronie prawnej. Podobnie - zobowiązany do alimentacji według własnego uznania nie może sam zaliczać sobie wpłacanych kwot na poczet alimentów i nie respektować tytułu wykonawczego wbrew przepisom dotyczącym egzekucji.

Reasumując, zdaniem Sądu, w sprawie niniejszej brak jest jakichkolwiek podstaw do podzielenia argumentacji M. N.. Powód nie udowodnił, aby w zmiana stosunków skutkująca ustaleniem wygaśnięcia alimentów na rzecz uprawnionego. Dlatego też powództwo oddalono, jako niezasadne.

Mając na uwadze sytuację majątkową i życiową stron, Sąd nie obciążył ich kosztami sądowym - art. 102 k.p.c.

Na zasadach słuszności koszty procesu między stronami wzajemnie zniesiono -art. 102 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód. Zaskarżając orzeczenie w całości, wniósł o ponowne rozpatrzenie sprawy przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja - skarżąca wyrok Sądu Rejonowego w całości odnosi wnioskowany skutek w postaci uchylecia zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a to wobec niewyjaśnienia istoty sprawy.

Sąd I instancji nie prawidłowo zakwalifikował żądanie i merytorycznie nie zostało ono przez Sąd zupełnie rozpoznane .

Sąd Rejonowy winien był zwrócić uwagę przede wszystkim na okoliczności faktyczne przytoczone przez powoda w uzasadnieniu jego żądania, z treści których wynika generalnie , iż egzekucja alimentów przez pozwaną została wszczęta bezpodstawnie bowiem powód swój obowiązek alimentacyjny wobec pozwanej wypełnił. Wskazówką dla Sądu Rejonowego były uwagi poczynione przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 30 listopada 2012 roku /k-55/, w którym wskazano że kwestią pierwszoplanową i zasadniczą jest zagadnienie charakteru zgłoszonego żądania objętego pismem inicjującym postępowanie /k-2 do 4/, zwłaszcza że jego treść jest niejednoznaczna i może wskazywać, że intencją autora jest pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności – z uwagi na częściowe zaspokojenia wierzyciela. Wezwany przez Sąd Rejonowy do sprecyzowania żądania, powód nawiązał w istocie do pierwotnego żądania.

Podstawą prawną do tak określonego żądania nie była zatem zmiana stosunków o której mowa w art. 138 krio, a zaistniałe zdarzenia po powstaniu tytułu egzekucyjnego wskutek których zobowiązanie wygasło (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.) .

Jeżeli dłużnik powołuje się na zmianę stosunków polegającą na obniżeniu jego możliwości zarobkowych i majątkowych lub zmianę potrzeb osoby uprawnionej to takie powództwo winien oprzeć na podstawie art. 138 krio . Jeżeli natomiast po powstaniu tytułu egzekucyjnego powstało zdarzenie na skutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane (np. świadczenia alimentacyjne zostały zapłacone) to właściwą drogą jest powództwo

przeciwegzekucyjne z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.) (por. wyrok SN z dnia 11 maja 2011r. I CSK 486/10 baza LEX, uchwała SN z 16 kwietnia 1991r. I CZP 24/91 OSNCP z 1992r. nr 2 poz. 21).

Wydawać by się mogło, że zarówno z wytycznych SN z 16 grudnia 1987r. III CZP 91/86 OSNC z 1988r. nr 4 poz.42 jak i z wyroku SN z dnia 8 lipca 1999r. I CKN 49/99, baza LEX nr 527160 wynika, iż zmiana orzeczenia lub umowy o obowiązku alimentacyjnym może nastąpić w drodze powództwa z art. 138 krio które wyłącza powództwo przeciwegzekucyjne z art. 840 k.p.c. co mogłoby sugerować, iż w sprawach alimentacyjnych nie znajduje zastosowania instytucja pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego.

Niemniej jednak uważna lektura tych orzeczeń prowadzi wprost do wniosku, iż dłużnikowi alimentacyjnemu przysługuje bądź jedno bądź drugie powództwo w zależności od przesłanek na jakie się powołuje na uzasadnienie swojego roszczenia. Między tymi powództwami nie zachodzi konkurencja. O tym które z nich wchodzi w grę decydują okoliczności faktyczne określone w podstawie faktycznej żądania.

Powód powoływał się przede wszystkim na to, że spełnił swój obowiązek alimentacyjny wobec pozwanej w okresie od 23 marca 2011 roku, tj. od daty uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. w sprawie sygn. akt I C 1783/09- ustalającego obowiązek alimentacyjny powoda, do kwietnia 2016 roku, łożąc pozwanej pieniądze „do ręki” w dwóch transzach, w łącznej kwocie 18.000,00 złotych. Powód na te okoliczności zgłosił wnioski dowodowe.

Wskazując na te okoliczności swoim żądaniem sprzeciwiał się prowadzonej egzekucji. Istotą sprawy w tym zakresie było zatem ustalenie czy powód za sporny okres wywiązał się ze zobowiązania alimentacyjnego.

Sąd Rejonowy tych okoliczności zupełnie nie zbadał, nie odniósł się do tych kwestii w uzasadnieniu orzeczenia.

Orzeczenie Sądu w tym zakresie uchyla się spod kontroli instancyjnej.

Dlatego też, w zakresie dotyczącym pozbawienia tytułu wykonawczego w postaci wyroku z dnia 28 października 2010 roku w sprawie I C 1783/09 Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim wykonalności za okres od 23 marca 2011 roku do kwietnia 2016 roku, wyrok musi zostać uchylony, a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania. Sąd zatem na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku pozostawiając Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Trybunalskim rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za instancję odwoławczą, a to na zasadzie art. 108 §2 k.p.c.

Nie przesądzając o trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia, stwierdzić należy, iż dla rozpoznania sprawy koniecznym będzie wyjaśnienie wszystkich okoliczności związanych z dokonaniem wpłat przez powoda w dniach 5 i 19 maja 2010 roku kwot pieniężnych dla pozwanej oraz oceną charakteru tychże ewentualnych wpłat, w szczególności ustalenie czy wpłaty te należy traktować jako alimenty dla syna, czy też jako pomoc dla pozwanej w przeprowadzeniu remontu mieszkania.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd rozważy ewentualność powtórzenia postępowania dowodowego, jak też jego uzupełnienia uwzględniając również wnioski, jakie zaoferują strony. Wskazaniem będzie zażądanie od stron postępowania, znajdujących się w ich posiadaniu notatników /zeszytów/ na co strony wskazały na rozprawie przed Sądem Okręgowym /k-103/, w których odnotowywane były i potwierdzane kontakty powoda z małoletnim synem, a jedna z kart z zeszytu znajduje się w aktach prokuratorskich 2 Ds 2180/11 - na karcie 94. Sąd Rejonowy dokona porównania zapisów z obu zeszytów oraz ustali okoliczności związane z dokonaniem adnotacji w zeszycie powoda o przekazywaniu kwot pieniężnych pozwanej.

Po przeprowadzeniu pełnego postępowania dowodowego w zakresie wskazanym wcześniej oraz zgodnie z ewentualnymi wnioskami jakie zaoferują strony, Sąd dokona wszechstronnej, odpowiadającej wymogom art. 233 i 328 § 2 k.p.c., oceny dowodów oraz poczyni niezbędne ustalenia faktyczne w kierunkach wcześniej wskazanych, co pozwoli na wyjaśnienie istoty sprawy i jej prawidłowe rozstrzygnięcie.

Na oryginale właściwe podpisy